

PATVIRTINTA:

Skuodo Bartuvos progimnazijos direktoriaus

(dokumento sudarytojo pavadinimas)

2024m. vasario 28d. įsakymu Nr. VI-20

(data, dokumento rūšies pavadinimas)

**DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮVADINĖ INSTRUKCIJA****I. BENDROS ŽINIOS APIE ĮMONĘ**

- 1.1. **SKUODO BARTUVOS PROGIMNAZIJO** įsteigta Skuodo r. savivaldybėje.
- 1.2. Įstaigos adresas: Šatrijos g. 1, Skuodas.
- 1.3. Įstaigos kodas: 190892856.
- 1.4. Įstaigos vadovas: **direktorius – Virginijus Jokšas**.
- 1.5. Svarbiausios veiklos rūšys – **bendrasis vidurinis ugdymas**.
- 1.6. Visi darbuotojai, sudarę su darbdaviu darbo sutartį, privalo asmeniškai išklausti įvadinę instruktavimą.
- 1.7. Instruktavimo metu įstaigos vadovas informuoja darbuotojus apie pavojingus ir kenksmingus profesinės rizikos veiksnius įstaigoje.
- 1.8. Visa tai darbuotojai turi sužinoti darbo sutarties sudarymo metu arba vėliau, pasikeitus darbo procesui.
- 1.9. Instruktuojama pagal paruoštas ir nustatyta tvarka patvirtintas instrukcijas. Darbuotojai periodiškai instruktuojami pagal įstaigoje nustatytą instruktavimo tvarką.
- 1.10. Papildomai darbuotojas darbo vietoje instruktuojamas atsiradus naujiems arba pasikeitus darbo aplinkos rizikos veiksniams, keliantiems pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, perkėlus darbuotoją į kitą darbą arba pakeitus darbo vietą, technologinį procesą, darbo organizavimą, pakeitus arba modernizavus darbo priemones, pradedant naudoti naujas pavojingas ar kenksmingas medžiagas.
- 1.11. Darbuotojas gali dirbti tik tą darbą, kuriam jis yra apmokytas ir instruktuojamas.

**II. PAVOJAI AR RIZIKA, KURIE EGZISTUOJA ĮMONĖJE IR SU KURIAIS  
GALI SUSIDURTI DARBUOTOJAS**

- 2.1. Profesinės rizikos veiksniai:

- 2.1.1. elektros srovė;
- 2.1.2. netvarkinga darbo vieta;
- 2.1.3. nepakankamas apšvietimas;
- 2.1.4. kritimas iš aukščio;
- 2.1.5. kritimas dėl slidumos;
- 2.1.6. fizinė perkrova;
- 2.1.7. psichoemocinė įtampa dirbant su moksleiviais;
- 2.1.8. triukšmas;
- 2.1.9. pavojingos cheminės medžiagos;
- 2.1.10. biologiniai veiksniai COVID-19 virusas;
- 2.1.11. netvarkingos darbo priemonės, įrenginiai.
- 2.2. Kiti profesinės rizikos veiksniai nurodyti darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose darbo vietoje.
- 2.3. Siekiant išvengti profesinės rizikos veiksnių poveikio dirbančiam, jis aprūpinimas spec. rūbais, asmeninės apsaugos priemonėmis ir darbuotojai instruktuojami darbo vietoje.
- 2.4. Instrukravimą darbo vietoje privalo išklaustyti visi darbuotojai, kurie dirba su medžiagomis, įrankiais, įrenginiais arba kurių darbas susijęs su kenksmingais bei pavojingais profesinės rizikos veiksniais.
- 2.5. Pavaldžius ir priskirtus (komandiruotus) darbuotojus instruktuoja atsakingas vadovas.
- 2.6. Darbuotojams išklausiusiems instrukravimą darbo vietoje, leidžiama dirbti tik po to, kai atsakingas vadovas tai įformina instrukravimų registracijos žurnale.
- 2.7. Asmeninės apsaugos priemonės yra įstaigos vadovo nuosavybė, todėl ji turi būti grąžinta atleidžiant iš darbo arba perkeltiant į kitą darbo vietą toje pačioje įstaigoje, kur toji priemonė nereikalinga.
- 2.8. Įstaigos vadovas privalo užtikrinti, kad asmeninės apsaugos priemonės būtų laikomos, aprūpinamos sukomplektuojančiomis detalėmis ir techniškai prižiūrimos Įstaigos gamintojos instrukcijoje nurodyta tvarka ir terminais.
- 2.9. Siekiant apsaugoti darbuotojus nuo koronaviruso COVID-19, įmonės administracija aprūpina įmonės darbuotojus: vienkartinėmis med. kaukėmis, vienkartinėmis med. pirštinėmis, apsauginiu veido skydeliu, kaukėmis-respiratoriaus ar daugkartinėmis kaukėmis.
- 2.10. Darbuotojui naudotis asmeninės apsaugos priemonėmis, kurios techniškai nepatikrintos arba vizualiai matosi jų pažeidimas – DRAUDŽIAMA.
- 2.11. Jeigu dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta asmeninė apsaugos priemonė, tai nuostolius atlygina darbuotojas įstatymo nustatyta tvarka.

### **III. ĮSTAIGOS VADOVO TEISĖS IR PAREIGOS GARANTUOJANT SAUGIAS IR SVEIKAS DARBO SĄLYGAS**

- 3.1. Įstaigos vadovas, vykdydamas savo įsipareigojimus:
- 3.1.1. užtikrina, kad įstaigos statiniai, kuriuose įrengtos darbo vietos, darbo priemonės. Darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
  - 3.1.2. organizuoja darbuotojų darbo vietų profesinės rizikos vertinimą;
  - 3.1.3. organizuoja arba paveda įstaigos vadovo įgaliotam asmeniui organizuoti darbuotojų instruktavimą užtikrinant, kad darbuotojai būtų instruktuojami priimant į darbą, perkeltant į kitą darbą, pakeitus darbo organizavimą, pakeitus ar priėmus naujus darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus. Nustato darbuotojų mokymo ir žinių iš darbuotojų saugos ir sveikatos srities tikrinimo tvarką;
  - 3.1.4. įvertinęs darbuotojų saugos ir sveikatos būklę įstaigoje, sprendžia kokias kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones naudoti, aprūpina jomis įmonę, darbo vietas, darbuotojus, nustatyta tvarka organizuoja priemonių patikrinimus;
  - 3.1.5. užtikrina, kad darbuotojai gautų visapusišką informaciją apie darbuotojų saugos ir sveikatos organizavimą įstaigoje;
  - 3.1.6. tvirtina darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas, darbuotojų pareigines instrukcijas, vykdo kolektyvinės sutarties įsipareigojimus dėl darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo;
  - 3.1.7. organizuoja darbuotojų instruktavimą, mokymą, darbo žinių tikrinimą;
  - 3.1.8. sudaro sąlygas darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme numatytų įstaigas darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos veiklai;
  - 3.1.9. užtikrina darbuotojų nustatytą darbo ir poilsio režimą;
  - 3.1.10. sudaro sąlygas privalomiems sveikatos patikrinimams;
  - 3.1.11. perkelia darbuotojus (jų sutikimu) į kitą darbą, atsižvelgdamas į valstybinės socialinės medicinos ekspertizės komisijos arba sveikatos priežiūros įstaigos, patikrinusios darbuotojų sveikatą, išvadą;
  - 3.1.12. nustatyta tvarka apdraudžia darbuotojus privalomuoju draudimu nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;
  - 3.1.13. praneša arba paveda įstaigos vadovo įgaliotam asmeniui apie nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas atitinkamoms valstybės institucijoms, sudaro sąlygas tirti nelaimingus atsitikimus darbe bei profesines ligas;
  - 3.1.14. kontroliuoja, kaip darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų;
  - 3.1.15. vykdo kitas pareigas ir įgyvendina reikiamas priemones sudarydami darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais atžvilgiais.

### 3.2. Darbdaviai turi teisę:

- 3.2.1. leisti įsakymus ir potvarkius dėl darbuotojų saugos ir sveikatos įstaigoje, ir reikalauti, kad darbuotojai dirbdami rūpintųsi savo pačių, taip pat kitų darbuotojų sauga ir sveikata;
- 3.2.2. skirti drausmines nuobaudas darbuotojams, pažeidusiems įstaigos darbo taisykles, įstaigos kolektyvinėje darbo sutartyje numatytus įsipareigojimus, reikalauti atlyginti pažeidimu padarytą žalą įmonei;
- 3.2.3. neleisti darbuotojui dirbti tą dieną, kai jis darbe neblaivus, apsvaigęs nuo narkotikų ar toksinių medžiagų;
- 3.2.4. atleisti iš darbo darbuotoją LR Darbo kodekso nustatyta tvarka, kai jis pažeidžia įstaigos darbo tvarkos taisykles, įstaigos kolektyvinėje sutartyje numatytus reikalavimus;
- 3.2.5. gauti iš Valstybinės darbo inspekcijos atlikto įstaigos inspektavimo medžiagą ir su ja susipažinti;
- 3.2.6. siūlyti nustatyti įstaigoje griežtesnius darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, negu numatyta darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktuose.

## **IV. DARBUOTOJO TEISĖS IR PAREIGOS ATLIEKANT DARBO SUTARTIMI SULYGTĄ DARBĄ**

- 4.1. Kiekvieno darbuotojo pareiga yra vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų dokumentų reikalavimus. Darbuotojai, rūpindamiesi savo ir kitų darbuotojų sveikata, privalo:
  - 4.1.1. darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus;
  - 4.1.1. pastebėjęs kitą neblaivų darbuotoją apie tai nedelsdamas pranešti administracijai ar prevencijos komisijai ir, esant reikalui, imtis priemonių galimai nelaimei užkirsti;
  - 4.1.2. tinkamai naudoti kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones;
  - 4.1.3. nedelsiant informuoti darbdavį, darbuotojų atstovą, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą apie situaciją darbo vietose, kuri jų įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių patys pašalinti negali arba neprivalo;
  - 4.1.4. bendradarbiauti su darbuotojų atstovais, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojais, darbdaviu įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;
  - 4.1.5. imtis priemonių pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas;
  - 4.1.6. informuoti darbdavį apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;
  - 4.1.7. patikrinti sveikatą darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu nustatyta tvarka;

- 4.1.8. vykdyti teisėtus įstaigos vadovo, kontroliuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą įstaigose, nurodymus.
- 4.2. Darbuotojas turi teisę:
- 4.2.1. reikalauti, kad įstaigos vadovas užtikrintų saugias ir sveikas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvinės apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
  - 4.2.2. sužinoti iš įstaigos vadovo apie darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir pavojingus veiksnius;
  - 4.2.3. pačiam tartis su darbdaviu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo arba tam įgalioti darbuotojų atstovą;
  - 4.2.4. atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai:
    - 4.2.4.1. sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai tęsiamas darbas;
    - 4.2.4.2. darbuotojas ar darbuotojai neapmokyti saugiai dirbti;
    - 4.2.4.3. dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus;
    - 4.2.4.4. dirbama neįrengus reikiamų kolektyvinės apsaugos priemonių arba darbuotojas neaprūpintas asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
    - 4.2.4.5. kai darbo aplinka kenksminga ir pavojinga sveikatai, gyvybei.
- 4.3. Patikrinkite darbo vietų apšvietumą. Visi šviestuvai turi šviesti. Vietinio apšvietimo šviestuvai ir šviestuvai, esantys žemiau kaip 2,5 m privalo būti įžeminti.
- 4.4. Sugedus darbo priemonei, darbus nutraukti. Apie tai pranešti darbo vadovui ir pradėti dirbti tik pašalinus gedimą, darbo vadovui leidus.
- 4.5. Įstaigos teritorijoje būti tik blaiviam, neapsvaigusiam nuo alkoholio, narkotinių ar toksinių medžiagų. Bet kuriuo atveju neblaivus ar pasvaigęs darbuotojas turi būti išprašytas iš įstaigos teritorijos, neapmokant jam už tos dienos darbą.
- 4.6. Nepagrįstas atsisakymas dirbti laikomas darbo drausmės pažeidimu.
- 4.7. Už laiką, kurį darbuotojas pagrįstai atsisakė dirbti, darbuotojui mokamas vidutinis darbo užmokestis. Darbuotojui atsisakius dirbti nepagrįstai, už nedirbtą laiką nemokama.

## **V. DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSITIKIMUI DARBE, AVARIJAI, KILUS GAISRUI (GELBĖJIMO, MEDICINOS TARNYBŲ IŠKVIETIMO TVARKA, JŲ TELEFONO NUMERIAI, TELEFONŲ IŠDĖSTYMO VIETOS)**

3.3.2. direktoriaus – Virginijus Jokūbas, mob. tel. +370 611 52 838

- 5.1. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina pranešti tiesioginiam vadovui, kreiptis į medicinos punktą, o reikalui esant, iškviesti greitąją medicininę pagalbą ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai negresia darbuotojų gyvybei.
- 5.2. Įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą ar iš darbo, reikia pačiam per kitus asmenis apie atsitikimą ir jo aplinkybes pranešti tiesioginiam vadovui.
- 5.3. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius **bendruoju pagalbos telefonu – 112** ir turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą. Kilus pavojui arba gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.
- 5.4. Įvykus avarijai ar pavojui darbuotojas privalo visą dėmesį skirti į žmonių saugą ir sveikatą, o ne į įstaigos ar žmonių materialines vertybes. Esant tokiam pavojui ar avarijai kiekvienas darbuotojas turi:
  - 5.4.1. įvertinti pavojaus riziką ir/ ar situacijos pavojingumą;
  - 5.4.2. išeiti ir evakuoti žmones iš pavojingos zonos;
  - 5.4.3. suteikti skubiąją pagalbą nukentėjusiems žmonėms;
  - 5.4.4. informuoti specialiąsias tarnybas (gaisrinės, skubiosios pagalbos, policijos);
  - 5.4.5. nedelsiant informuoti įstaigos vadovą ar įstaigos administraciją;
  - 5.4.6. apriboti žmonių patekimą į pavojingas zonas.
- 5.5. Nukentėjęs nuo nelaimingo atsitikimo asmuo turi nedelsdamas apie tai pranešti vadovui arba kitam įstaigos vadovo įgaliota asmeniui.
- 5.6. Asmuo, matęs nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojęs, turi nedelsdamas suteikti nukentėjusiam pirmąją pagalbą, iškviesti greitąją pagalbą ir pranešti apie nelaimingą atsitikimą įstaigos vadovui.
- 5.7. Darbo vieta ir įrengimų būklė, iki nelaimingo atsitikimo bus pradėtas tirti, turi išlikti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jeigu tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminami tam tikru aktu.
- 5.8. Kilus gaisrui ar avarijai darbuotojas privalo:**
  - 5.8.1. pranešti apie gaisrą priešgaisrinei apsaugai;
  - 5.8.2. išjungti veikiančius elektros prietaisus;
  - 5.8.3. informuoti kitus darbuotojus apie kilusį gaisrą;
  - 5.8.4. gesinti gaisrą turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (gesintuvu, smėliu, vandeniu, nedegiu audeklu ir t.t.);
  - 5.8.5. iškviesti į gaisravietę objekto vadovaujančius darbuotojus telefonais:
    - 5.8.5.1. direktorių – Virginijų Jokšą mob. tel.: +370 686 38 768.

## **VI. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ORGANIZAVIMAS ĮMONĖJE (SAUGOS TARNYBOS, VIDINĖ DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KONTROLĖ ĮMONĖJE, DARBUOTOJŲ ATSTOVAI, MEDICININIS APTARNAVIMAS)**

- 6.1. Profesinių ligų profilaktikai, saugos ir sveikatos darbe ir priešgaisrinės saugos priežiūrai, kontrolei bei darbuotojų konsultavimui steigiama darbuotojų saugos ir sveikatos darbe tarnyba.
- 6.2. Tarnyba sprendžia nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų prevencijos klausimus, bendradarbiaudama su įstaigos struktūrinių padalinių vadovais ir darbuotojais, darbuotojų atstovais.
- 6.3. Įstaigos tarnybos uždaviniai:
  - 6.3.1. konsultuoti darbdavį, padalinių vadovus, darbuotojus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais įstaigoje;
  - 6.3.2. įstaigos vadovo nustatyta tvarka organizuoti nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemonių rengimą;
  - 6.3.3. vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimų laikymosi įmonėje priežiūrą ir kontrolę;
  - 6.3.4. avarijos ar kito pavojaus atveju kartu su darbdaviu vykdyti pavojaus likvidavimo priemones galimoms pasekmėms išvengti;
  - 6.3.5. įstaigos vadovo nustatyta tvarka organizuoti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų rengimą, juos rengti, konsultuoti, šių dokumentų rengėjus, pildyti įstaigos dokumentus, susijusius su darbuotojų sauga ir sveikata;
  - 6.3.6. nagrinėti darbuotojų skundus ir prašymus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, ir teikti jų pasiūlymus įstaigos vadovui.
- 6.4. Įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos atstovai įmonėje atlieka šias pagrindines funkcijas:
  - 6.4.1. dalyvauja įstaigos vadovo įgyvendinamose priemonėse darbuotojų saugai ir sveikatai įmonėje ar darbo vietose gerinti;
  - 6.4.2. dalyvauja įstaigos vadovui steigiant darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą, priskiriant darbuotojus, atsakingus už skubiosios pagalbos suteikimą, taip pat priskiriant darbuotojus, atsakingus už gelbėjimo darbų organizavimą;
  - 6.4.3. dalyvauja išduodant darbuotojams reikiamas ir tinkamas asmenines apsaugos priemones ir prižiūrint, kad darbuotojai jomis naudotųsi;

- 6.4.4. Įstaigos vadovo ar kito įgalioto asmens nurodymu operatyviai informuoja darbuotojus apie kilusius ar gresiančius pavojus ir nurodo priemones, kurių reikia neatidėliotinai imtis, kad būtų išvengta pavojaus, padeda darbuotojams pavojaus atvejus pereiti į saugias vietas.
- 6.5. Darbuotojų atstovas privalo saugoti gamybines ir komercines paslaptis, kurias sužino atlikdamas savo funkcijas.
- 6.6. Nelaimingų atsitikimų, ūmių ligų darbe atvejais įstaigos vadovas privalo užtikrinti darbuotojams skubią medicinos pagalbą.
- 6.7. Įvykus nelaimingam atsitikimui, kuomet reikalinga skubi medicinos pagalba, darbuotojas, matęs įvykį, privalo paskambinti telefonu **bendruoju pagalbos telefonu -112**, po to suteikti pirmąją pagalbą.
- 6.8. Pirmosios pagalbos vaistinė yra mokyklos-daugiafunkcinio centro administracinėse patalpose.

## **VII. EVAKAVIMO KELIAI, PRIEŠGAISRINĖS IR PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS IR JŲ IŠDĖSTYMO VIETOS**

- 7.1. Su evakavimo planais darbuotojai susipažįsta įsidarbindami įmonėje. Darbuotojų evakavimo planai iškabinami Įstaigos ir jos padalinių gerai matomose vietose.
- 7.2. Visi evakavimo praėjimai ir išėjimai turi būti neužkrauti, paruošti žmonėms evakuoti. Visos evakavimo durys turi lengvai atsidaryti evakavimo kryptimi. Draudžiama jas užkalti ar užrakinti iš lauko. Iš vidaus durys turi lengvai atsidaryti bet kuriuo paros metu.
- 7.3. Po laiptais draudžiama įrengti sandėliukus ir kitas panašios paskirties patalpas. Sanitarinėse-techninėse nišose draudžiama laikyti degias medžiagas bei skysčius.
- 7.4. Evakavimo keliuose (išskyrus V atsparumo ugniai pastatus) draudžiama naudoti degias medžiagas sienų ir lubų apdailai, dengti jomis laiptinių, holų, koridorių ir vestibulių grindis. Grindų danga evakavimo keliuose turi būti pritvirtinta.
- 7.5. Laiptinės, koridoriai ir kiti evakuaciniai keliai visada turi būti laisvi, neužkrauti daiktais.
- 7.6. Visi praėjimai ir pravažiavimai prie pastatų, gaisrinių baseinų, hidrantų ir kitų gaisro gesinimo priemonių turi būti laisvi.
- 7.7. Pirminės gaisro gesinimo priemonės turi būti nesugedusios ir nuolat parengtos darbui.
- 7.8. Objekte turi būti užrašai (ženklai), nurodantys gesintuvų laikymo vietą. Krypties (gelbėjimosi) ir informacijos ženklai, nurodantys gesintuvų laikymo vietą bei gaisrinius čiaupus, turi būti išdėstyti, taip, kad jie iš bet kurios patalpos vietos būtų gerai matomi.
- 7.9. Gesintuvais leidžiama gesinti tuos gaisrus, kurie nurodyti gesintuvus gaminusios Įstaigos instrukcijose.
- 7.10. Visos patalpos turi būti aprūpintos gaisro gesinimo priemonėmis, kurios turi būti tvarkingos.

- 7.11. Darbuotojai privalo mokėti naudotis gaisro gesinimo priemonėmis.
- 7.12. Teritorijoje ir patalpose negalima kūrenti fakelų, rūkyti. Naudoti ugnį ir vykdyti suvirinimo darbus ne stacionarinėse vietose galima tik turint raštišką leidimą.
- 7.13. Rūkyti galima tik tam skirtose ir atžymėtose vietose.
- 7.14. Ant visų gamybinių patalpų ir sandėlių durų turi būti lentelės, nurodančios pastatų ir patalpų pagal jų pavojingumą sprogimo-gaisro ar gaisro atžvilgiu kategorijas.
- 7.15. Darbuotojai privalo žinoti medžiagų, žaliavų ir produkcijos sandėliavimo tvarką ir jų gesinimo būdus bei ypatumus.
- 7.16. Gaisro gesinimo priemonės ir naudojimosi jomis taisyklės.**
- 7.16.1. prieinamos priemonės gaisrui gesinti yra vanduo, smėlis arba žemės, rankiniai gesintuvai, asbesto arba brezento apdangalai, ar net medžio šakos, drabužiai;
- 7.16.2. bendriausioji taisyklė – gesinti gaisrą intensyviausio degimo vietoje, gesinamosiomis priemonėmis veikti ne liepsną, o degantį paviršių. Pirmiausia reikia užkirsti kelią ugniai plisti.
- 7.16.3. Benzino, organinių alyvų ir tirpiklių, užsidegusios instaliacijos negalima gesinti vandeniu. Juos reikia gesinti putų ir miltelių gesintuvais, smėliu ar žemėmis, o jeigu gaisro židinytys nedidelis – užgesinti brezentu apdangalu, vandeniu sušlapintu audeklu ar drabužiu.
- 7.16.4. degančią elektros instaliaciją galima gesinti tik įsitikinus, kad atjungta įtampa.
- 7.16.5. jeigu yra karančių arba nurauktų elektros laidų, kol nėra aišku, kad laidais nebeteka srovė, reikia elgtis taip, tarsi prie jų tikrai prijungta įtampa, ir imtis atitinkamų saugumo priemonių.
- 7.17. Prieš pradedant teikti pirmąją pagalbą, būtina:
- 7.17.1. nustatyti aplinkybes, kuriomis trauma buvo gauta, sustabdyti žalojančių veiksnių poveikį;
- 7.17.2. nustatyti ar plaka širdis, ar ligonis turi sąmonę, kas gali būti sužalota, ar negresia nukraujavimas;
- 7.17.3. nuspręsti, kaip teikti pirmąją pagalbą – priemones ir eilės tvarką;
- 7.17.4. suteikti pirmąją pagalbą ir nukentėjusįjį paruošti gabenti į gydymo įstaigą.

## **VIII. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU UŽ ĮSTAIGOS RIBŲ**

- 8.1. Užtikrinant saugias ir nekenksmingas darbo sąlygas, kiekvienas įstaigos darbuotojas, prieš pradedant savo darbinę veiklą, privalo:
- 8.1.1. išklaustyti įvadinį ir darbo vietoje instruktavimą;
- 8.1.2. laikytis techninių dokumentų ir saugos darbe taisyklių reikalavimų;
- 8.1.3. dirbti tik tą darbą, kurį jam pavedė darbų vadovas;
- 8.1.4. prieš darbo pradžią patikrinti darbo vietos ir įrengimų, kuriais dirbama, techninę būklę, signalizaciją ir avarines blokuotes;

- 8.1.5. jei darbo vieta neatitinka techninių reikalavimų, apie tai pranešti vadovui, darbą pradėti draudžiama;
- 8.1.6. neleisti į darbo vietą pašalinių asmenų, kurie nesusiję su darbo procesu;
- 8.1.7. žiemą vaikščioti tik nuvalytais ir pabarstytais smėliu takais ir šaligatviais;
- 8.1.8. įstaigos darbo zonose laikytis kelių eismo taisyklių reikalavimų;
- 8.1.9. be darbų vadovo leidimo nevaikščioti po kitus jam nepriskirtus įstaigos objektus;
- 8.1.10. nelipti ant atsitiktinių daiktų, dėžių, konstrukcijų, rietuvių ir t.t.;
- 8.1.11. nepalikti veikiantį mechanizmą be priežiūros, net trumpam paliekant darbo vietą, pranešti savo darbų vadovui;
- 8.1.12. draudžiama remtis į mechanizmus, liesti judamąsias dalis, sėdėti, ilsėtis šalia veikiančių įrengimų, transporto judėjimo kelių ir kitose pavojingose vietose;
- 8.1.13. draudžiama į įmonę įnešti alkoholinius gėrimus, narkotines arba toksines, psichotropines medžiagas bei jas naudoti;
- 8.1.14. darbuotojas, darbdavių susitarimu, pasiūstas laikinam darbui į įmonę iš kitos įstaigos, negali pradėti dirbti tol, kol jis neinformuotas apie esančius ir galimus rizikos veiksnius įmonėje, į kurią jis pasiūstas dirbti, neinstrukuotas saugiai dirbti konkrečioje darbo vietoje, nepaisant to, kad įmonėje, kurioje jis nuolat dirba, buvo nustatyta tvarka instrukuotas ir apmokytas saugiai dirbti.
- 8.1.15. į kitą įmonę ar įstaigą pasiūstiems dirbti darbuotojams, taip pat privalo būti suteikta informacija apie įmonėje paskirtus darbuotojus, atsakingus už pirmosios medicinos pagalbos suteikimą, taip pat jie turi būti supažindinti su darbuotojų evakavimo planais. Darbuotojus, teikiančius kitose įstaigose ar fiziniams asmenims paslaugas ar atliekančius įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas kontrolės funkcijas, instruktuoja jų darbdaviai.
- 8.1.16. tokių darbuotojų informavimo apie profesinę riziką ir jų instruktavimo apie saugius darbo metodus, tvarką darbdaviai tarpusavyje nustato rašytinėje sutartyje.
- 8.1.17. atliekant darbus kitos veikiančios įstaigos teritorijoje, darbuotojai instruktuojami pasitelkiant veikiančios įstaigos vadovo paskirtą kompetentingą, darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, asmenį tam, kad būtų užtikrinama ir veikiančios įstaigos, ir joje darbus atliekančios įstaigos darbuotojų sauga ir sveikata.
- 8.2. Įjungti ir išjungti įrengimus turi teisę tik asmuo, kuris tais įrengimais dirba.
- 2. atsižvelgus į krovinio kėlimo aukštį ir atstumą nuo darbuotojo kūno, reglamentuojamas krovinio svoris svyruoja nuo 3 iki 16 kilogramų moterims ir nuo 5 iki 25 kilogramų vyrams.
- 8.3. Elektrinius prietaisus įjungti ir išjungti reikia viena ranka, tuo pačiu metu neliečiant vandentiekio, šildymo vamzdžių ir kitų į elektros tinklą įjungtų ir įžemintų elektros įrenginių.

- 8.4. Dirbant su rizikos grupės šeimomis, psichinę negalią turinčiais globotinieais, laikytis metodinių nurodymų ir rekomendacijų darbui su šiais asmenimis.
- 8.5. Nelaikyti pavojingų cheminių medžiagų arti elektros spintų, įrengimų, darbo vietoje, takuose. Jie turi būti laikomi vėdinamoje, užrakinamoje patalpoje.
- 8.6. Įrenginių ir mechanizmų sustabdymo įtaisai turi būti išdėstyti taip, kad darbo vietose būtų patogų naudotis, o jų konstrukcija tokia, kad įrenginiai bei mechanizmai negalėtų savaime įsijungti.
- 8.7. Įjungti ir išjungti aparatus darbo vietoje turi teisę tik asmuo, kuris tais įrengimais dirba.
- 8.8. Pasibaigus darbo laikui darbų vadovas privalo patikrinti darbo patalpas ir įsitikinti, kad visi įrenginiai išjungti ir jose nėra žmonių.
- 8.9. Pradėdamas dirbti su nauju įrenginiu, darbuotojas privalo susipažinti su jo eksploatavimo taisyklėmis.
- 8.10. Darbuotojai, kuriems darbo vietoje instruktavimas nebūtinus, tiesioginis vadovas supažindina su jo pareigomis.
- 8.11. Įstaigos struktūrinio padalinio, esančio kitoje negu įmonė teritorijoje ar vietoje, vadovas darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais atestuojamas darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nustatyta tvarka, savarankiškai vykdo priemones.
- 8.12. Įstaigos vadovas kiekvienoje įstaigoje paskiria darbuotojus (jų sutikimu) ir juos periodiškai įstaigoje apmoko, kaip apsaugoti savo ir kitų darbuotojų sveikatą galimo pavojaus atveju, juos aprūpina pirmosios pagalbos ir kitomis reikiamomis priemonėmis, atsižvelgdamas į darbo ypatumus, darbuotojų skaičių.
- 8.13. Esant pavojui įstaigoje įstaigos vadovas:
  - 8.13.1. kaip galima greičiau informuoja tuos darbuotojus, kuriems gali kilti pavojus ir kitus įstaigos darbuotojus, ir nurodo, kokios priemonės bus panaudotos darbuotojų sveikatai ir gyvybei apsaugoti ir kokių veiksmų privalo imtis patys darbuotojai;
  - 8.13.2. imasi visų reikiamų veiksmų darbams sustabdyti, duoda nurodymus darbuotojams sustabdyti darbus, jeigu jie yra apmokyti tai daryti;
  - 8.13.3. kaip galima greičiau informuoja atitinkamas įstaigos vidaus ir išorės tarnybas (civilinės saugos, priešgaisrinės saugos, sveikatos priežiūros, policiją) apie pavojų, nukentėjusius darbuotojus.
- 8.14. Likvidavus avariją, užgesinus gaisrą ar kitais atvejais, kai dar yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai, įstaigos vadovas negali duoti nurodymų tęsti pradėtą darbą.

## IX. KITI DARBUOTOJUI AKTUALŪS SU DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA ĮMONĖJE SUSIJĘ KLAUSIMAI

- 9.1. Kiekvienas darbuotojas pagal savo darbo pobūdį yra aprūpintas darbo rūbais, avalyne ir, jei reikia, asmeninėmis apsaugos priemonėmis.
- 9.2. Darbuotojai savo darbo rūbus turi sudėti atskirai nuo išėjinių rūbų.
- 9.3. Veido ir rankų plovimui naudoti muilą arba plovimui skirtus cheminius preparatus.
- 9.4. Darbo vietose turi būti palaikomi darbo sąlygų parametrai, nurodyti taisyklėse ir higieniniuose reikalavimuose.
- 9.5. Darbuotojai supažindinami su civiline sauga.
- 9.5.1. Žmonės ekstremaliomis sąlygomis apsaugomi panaudojant visas įmanomas kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones bei būdus.
- 9.5.2. Asmeninės apsaugos priemonės (tarp jų nuo cheminių medžiagų saugantis paketas ir vaistinėlė turi būti skirtos apsisaugoti nuo radioaktyviųjų ir nuodingųjų medžiagų.  
Asmeninės apsaugos priemonės dar skirstomos į kvėpavimo organų ir odos apsaugos priemones.
- 9.5.3. Kvėpavimo organų apsaugos priemonėms priklauso dujokaukės ir respiratoriai, taip pat paprasčiausia priemonė – dulkes sulaikanti medžiagos arba vatos ir marlės kaukė.
- 9.5.4. Odos apsaugos priemonėms priklauso specialūs apsauginiai drabužiai (jie išduodami, kai kurioms civilinės saugos formuotėms) ir paprasčiausios odos apsaugos priemonės – apsiaustai ir lietpalčiai iš gumos ar iš sintetinių plėvelių.  
Odą taip pat gali apsaugoti sportiniai, darbo ir kitokie kostiumai (striukės, kelnės). Jiems sandarinti iš įvairių tinkamų audinių daromi ir įsiuvami antkrūtiniai. Kaklui, galvai apsaugoti, taip pat, kad apykaklės sritis būtų tikrai sandari, iš tankaus audinio siuvamas gobtuvas; kad drabužis sandaresnis, kelnių, striukių, kombinezonų kirptinės kišenės užsiuvamos.  
Rankų odai apsaugoti naudojamos bet kokios pirštinės, kojoms – guminiai batai, kaliošai, natūralios ar dirbtinės odos batai.
- 9.5.5. drabužiai geriau apsaugos, jei bus pamirkyti specialios pastos tirpale, muilo ir aliejaus emulsijoje ar tirpale iš sintetinių ploviklių.
- 9.5.6. Civilinės saugos signalai:
- 9.5.6.1. *Dėmesio visiems* – tai įspėjamasis garso signalas, kuri duodamas įjungus miestų, rajonų civilinės saugos tarnybų sirenas ir kitas signalines priemones. Jais gyventojai įspėjami, kad būtina įsijungtų radiją, televizorių mobilųjį telefoną, per kuriuos bus perduodamas skubus civilinės saugos pranešimas apie susidariusią ekstremalią padėtį.

- 9.5.6.2. **Radiacinis pavojus** – tai tiesioginės radioaktyviojo užkrėtimo grėsmės (ar nustatyto tokio užkrėtimo) signalas, kuris perduodamas per ryšių priemones, automatizuotą įspėjamąją sistemą, radiją ir televiziją.
- 9.5.6.3. **Cheminis pavojus** – tai tiesioginės cheminio užkrėtimo grėsmės (ar nustatyto tokio užkrėtimo) signalas, kuris perduodamas per ryšių priemones, automatizuotą įspėjamąją sistemą, radiją ir televiziją, mobiliuosius telefonus.
- 9.5.6.4. **Potvynio pavojus** – tai signalas apie potvynio pavojų dėl polaidžio ar intensyvių liūčių, pakilus upės vandens lygiui iki pavojingos ribos.
- 9.5.6.5. **Uragano pavojus** – tai ekstremalaus hidrometeorologinio reiškinių grėsmės signalas.
- 9.5.6.6. **Oro pavojus** – tai signalas, duodamas visiems gyventojams kilus tiesioginei priešo užpuolimo grėsmei.
- 9.5.6.7. **Oro pavojaus atšaukimas** – tai signalas, duodamas visiems gyventojams, kai praėjo tiesioginė priešo užpuolimo grėsmė.
- 9.5.7. Bet kokių atveju, išgirdę signalą „Radiacinis pavojus“, visi gyventojai ir civilinės saugos pajėgos slepiasi priedangose ar slėptuvėse.
- 9.5.8. Apie avariją atominėje elektrinėje ir stichinių avarijų atveju gyventojams turi pranešti vietinės valdžios atstovai ir civilinės saugos tarnybos per radiją, televiziją, spaudą, kitomis ryšių priemonėmis.
- 9.5.9. Teritorijos radioaktyvaus užterštumo ribomis ir perėjimui į neužkrėstą dalį žymėti naudojami įspėjamieji ir nurodomieji ženklai.
- 9.5.10. Per užkrėstą teritoriją reikia eiti greitai, bet nekelti dulkių. Kuo greičiau bus išėita iš užkrėstos teritorijos, tuo mažesnis bus pavojus apsikrėsti. Einant negalima liesti aplinkinių daiktų, lipti ant matomų nuodingų medžiagų lašelių. Užkrėstoje teritorijoje jokių būdu negalima nesiimti apsaugos priemonių, rūkyti, valgyti, gerti vandens, nes stipriai veikiančios pavojingos cheminės medžiagos, patekusios į žmogaus organizmą pro kvėpavimo takus, odą ir akių bei viršutinių kvėpavimo takų gleivinę, virškinimo traktą ar žaizdas, yra labai pavojingos.
- 9.6. Darbuotojai supažindinami su įstaigos darbo tvarkos taisyklėmis.
- 9.7. Įstaigos darbo tvarkos taisyklių tikslas yra garantuoti, kad būtų tinkamai organizuotas darbas ir sudaromos saugios darbo sąlygos, racionaliai panaudotas visas darbo laikas.
- 9.7.1. Darbuotojai privalo:
- 9.7.1.1. dirbti stropiai ir sąžiningai;
- 9.7.1.2. laikytis darbo drausmės ir įstaigos darbo tvarkos taisyklių;
- 9.7.1.3. laiku ateiti į darbą ir be pažeidinėjimų laikytis nustatyto darbo dienos režimo;
- 9.7.1.4. naudoti visą darbo laiką tiksliai tiesioginiam darbui ir pareigoms atlikti;

- 9.7.1.5. laiku ir kruopščiai atlikti darbus bei užduotis, laikytis drausmės, stengtis, kad nebūtų broko, kad darbo kultūra ir kokybė būtų aukšta;
- 9.7.1.6. darbo vietoje turi būti švaru ir tvarkinga;
- 9.7.1.7. darbo metu nevertoti narkotikų, alkoholio ir pan.
- 9.7.1.8. darbuotojai privalo vykdyti tik įstaigos tiesioginio vadovo nurodymus. Atlikti bet kokius darbus be įstaigos vadovo raštiško leidimo draudžiama. Neblaivaus darbuotojo pasirodymas, alkoholio, narkotikų, ar toksinių, psichotropinių medžiagų naudojimas įmonėje yra darbo drausmės pažeidimas.